

HUOM!

TÄMÄ ON VAIN KARKEA NETTIVERSIO

© Veli-Mikko Ovaska

TAMMIKUU 2005

KANTOKÄÄPÄ (*Fomitopsis pinocola*) ☉

Talvisen mäntymetsän hiljaisuudessa on rauhoittavaa kuunnella pakkasen kevyttä pauketta ja tuulen virettä ikihonkien latvuksissa. Luonto on levossa ja sienihulluus jäissä, mutta viime vuoden loistokkaat sienisaaliit ovat yhä muistoissamme. Vain kovat käävät kannoissa ja puunrungoissa ovat jäljellä. On aika levätä ja odottaa mitä kaikkea uusivuosi tuokaan tullessaan.

Sienet koristelumateriaalina

Kantokääpä kuuluu värjäys-sieniin. Monien muiden sienien ohella siitä saadaan erityisen keittämismenetelmän ja puretusaineiden avulla uutettua väriainetta, joka saadaan pysyvästi imeytettyä villalankoihin. Kantokäävästä saadaan keltaisen sävyjä, mutta monet hienoimmat sienivärit kuten punaisen sävyt, saadaan erilaisista seitikeistä. Värjätyistä langoista ommellaan luonnonvärisiä villapukineita.

Kantokääpiä on toisinaan käytetty sen kauniin kellanpunertavan raitansa ja muotonsa ansiosta pihakoristeena esim. lintulautojen yhteydessä. Kantokäävät ovat yleisiä, joten niitä voi huoletta irrottaa puusta taltan ja vasaran avulla ja vaikkapa naulata puupintoihin somisteeksi. Käävät säilyvät monta vuotta hyvännäköisinä keräämisenkin jälkeen. Käävissä on myös muita kauniita lajeja, mutta niitä kerätessä on vain huomiotava, ettei tule suotta riistäneeksi luonnosta jotain harvinaista tai jopa uhanlaista kääpä-raukkaa.

VINKKI	VK	MAANANTAI	TIISTAI	KESKIVIIKKO	TORSTAI	PERJANTAI	LAUANTAI	SUNNUNTAI
	53	27	28	29	30	31	1 Uudenvuodenpäivä	2 Aapeli
	1	3 Elmeri, Elmer, Elmo	4 Ruut	5 Lea, Leea	6 Loppiainen Harri	7 Aukusti, Aku, August	8 Hilppa, Titta	9 Veikko, Veli, Veijo, Veikka
	2	10 Nyyrikki	11 Kari, Karri	12 Toini	13 Nuutti	14 Sakari, Saku	15 Solja	16 Ilmari, Ilmo
	3	17 Toni, Anttoni, Antto Anton	18 Laura	19 Heikki, Henrik, Henriikki, Henri	20 Henna, Henni, Henriikka	21 Aune, Oona, Netta, Auni	22 Visa	23 Eine, Eini, Enni
	4	24 Senja	25	26	27 Vainojen uhrien mp.	28	29	30 Kynttilänpäivä
	5	31 Alli	Paavo, Pauli, Paavali	Joonatan	Viljo	Kaarlo, Kalle, Mies	Valteri	Irja

H U H T I K U U

2005

KUUSENKÄPYNÄHIKAS (*Strobilurus esculentus*) **

Lumipatja on jo väistynyt paikoin keväturingon saattamana, mutta maa on roudassa vielä. Se ei kuitenkaan haittaa maahan pudonneilla, lahoavilla kuusenkävyillä kasvavaa käpynahikasta, joka nousee sohjoisen lumenkin seasta. Jos on leskenlehti aikaisin kevätukukamme, sitä samaa on käpynahikas syötävien sienten saralla. Usein satalakkinen joukko kompensoi piskuisen koon.

OHJE Varustautuminen sieniretkelle

Tässä vaiheessa vuotta on ehkä jo hyvä palauttaa mieliin mitä kaikkea täydelliselle sieniretkelle pitää varata mukaan. Tärkeintä on kunnollinen, ilmava punottu kori, koska sellaiseen on mukavinta kerätä ja sitä on helppo kuljettaa metsässä sienten vaurioitumatta ja pilaantumatta. Ämpäri ja muovipussi ovat vain hätävaroja, ja kassi kannattaa aina kaiken varalta ollakin taskussa. Sienikausi kannattaa aloittaa pienellä korilla ja vasta sesonkiaikaan siirtyä isompaan, jotta kori täyttyisi joutuisammin. Paras kori on kannellinen ja jaettu pahvisilla väliseinillä osiin eri lajeja varten. Sieniveitsi, jonka päässä on jäntevä, mutta taipuisa jouhiharja on myös kätevä, jotta turhat roskat voidaan poistaa jo luonnossa. Viisas ottaa mukaansa myös eväät tai ainakin juomapullon ja digitaalikaameraa kannattaa ehdottomasti hyödyntää luontoretkillä jos sellainen on. Mikäli maasto on vähänkin vierasta, ei alueen peruskartastakan haittaa ole.

OHJE	VK	MAANANTAI	TIISTAI	KESKIVIikko	TORSTAI	PERJANTAI	LAUANTAI	SUNNUNTAI
	13	28	29	30	31	1 Aprillipäivä	2	3
						Raita, Palmu	Pellervo	Sampo, Veeti
	14	4	5	6	7	8	9 Mikael Agricolan p.	10
		Ukko	Irene, Irina, Ira, Iro	Vilho, Ville, Viljami, Vilhelm, Vili, Jami	Allan, Ahvo	Suoma, Suometar	Elias, Eelis, Eeli, Eljas	Tero
	15	11	12	13	14	15	16	17
		Verna	Julius, Julia, Juliaana, Janna	Tellervo	Taito	Linda, Tuomi	Jalo, Patrik	Otto
	16	18	19	20	21	22	23	24
		Valto, Valdemar	Päivi, Pilvi	Lauha	Anssi, Anselmi	Alina	Yrjö, Jyrki, Jyri, Yrjänä, Jori	Pertti, Albert, Antti
	17	25	26	27 Veteraanipäivä	28	29	30	1
		Markku, Markus, Marko	Terttu, Teresa	Merja	Ilpo, Ilppo, Tuure	Teijo	Mirja, Mirva, Mira, Miia, Mirjami, Mirka, Mirkka	

HEINÄKUU 2005

KELTAVAHVERO eli kantarelli (*Cantharellus cibarius*) ***

Kesän sateiden saattamana koivu- ja sekametsiin alkaa ilmestyä pieniä kultahippusia, jotka pian kasvavat isommiksi saavuttaen kauniin ulkomuotonsa. Suositun kantarellin keltainen väri auttaa niiden löytämisestä kasvillisuuden keskeltä ja joskus niitä putkahtelee niin paljon, että sienisaaliin kartuttaminen on helppoa kuin heinänteko! Se on parasta tuoreena, kuten mansikatkin.

OHJE

Öljymarinoidut kantarellit
Marinadisäilöntä sopii kantarellille, koska näin nuori sieni säilyttää kauniin muotonsa.

300 g pieniä kantarelleja
2 kesäsipulia varsineen
4 rkl persiljasilppua
Liemi:
1 dl oliiviöljyä
2 rkl valkoviinietikkaa
½ tl suolaa, (1-2 tl hunajaa)
½ tl mustapippurirouhetta
muutama tillinvarsi

Puhdista kantarellit isoon kättilaan. Lisää öljy, kypsennä sienet hyvin miedolla lämmöllä sekoitellen kypsiksi niin, että tilavuus vähenee puoleen. Lisää joukkoon varsineen silputut sipulit. Katkaise levyn lämpö, mutta kuumenna edelleen sekoittaen minuutin ajan. Lisää persiljasilppu. Kaada sienet sipuleineen lasitölkkiin. Ripottele väliin kokonaisia pippureita, jos haluat. Sekoita öljy ja viinietikka. Lisää mausteeksi maun mukaan suolaa ja pippuria sekä halutessasi hunajaa. Kaada liemi kantarellien päälle ja paina sienet liemeen. Kierrä tillivarsikiekkopäälle, jotta sienet pysyvät liemessä. Säilyy jääkaapissa viikkoja.

VK	MAANANTAI	TIISTAI	KESKIVIikko	TORSTAI	PERJANTAI	LAUANTAI	SUNNUNTAI
26	27	28	29	30	1	2	3
					Aaro, Aaron	Maria, Mari, Maija, Meeri, Maaria, Maiju, Marika, Maikki	Arvo
27	4	5	6 	7	8	9	10
	Ulla, Ulpu	Unto, Untamo	Eino Leinon päivä runon ja suven päivä Esa, Esaias	Klaus, Launo	Turo, Turkka	Ilta, Jasmin	Saima, Saimi
28	11	12	13	14 	15	16	17
	Elli, Noora, Nelli, Eleonoora	Hermann, Herkko, Herman	Ilari, Lari, Joel	Aliisa, Alisa	Rauni, Rauna	Reino	Ossi, Ossian
29	18	19	20	21 	22	23	24
	Riikka	Saara, Sari, Salli, Salla, Sara	Marketta, Maarit, Reetta, Maaret	Johanna, Hanna, Jenni, Jonna, Jenna, Hannele, Hanne	Leena, Leeni, Lenita, Matleena	Oili, Olga	Kristiina, Kirsti, Tiina, Kirsi, Krista
30	25	26	27 	28	29	30	31
	Jaakko, Jaakob, Jimi, Jaakoppi	Martta	Unikeonpäivä Heidi	Atso	Olavi, Olli, Uolevi, Uoti	Asta	Helena, Elena

LOKAKUU 2005

SUPPILOVAHVERO (*Cantharellus tubaeformis*) ****

Tasainen lehtiverho peittää jo lehdot ja sekametsät, mutta onneksi loppusyksyn valtalaji, suppilovahvero, viihtyykin parhaiten sammaleisissa tuoreissa kuusimetsissä. Se kätkeytyy taidokkaasti metsän aluskasvillisuuden sekaan ilman lehtipeittoakin. Suppilovahvero on kuin sienikunnan karpalo: ensin ei tahdo löytyä mitään, mutta kun kumarrut, se palkitsee sinut runsain mitoin vielä syysmyöhälläkin!

Sienten kuivaaminen
 Kuivaaminen on paras säilöntämuoto melkein kaikille ruokasienille, koska maku voimistuu ja usein paranee, kuivatut säilyvät pitkään ja niitä on helppo kuljettaa ja säilyttää. Kuivaaminen sopii erityisesti ohutmaltoisille sienille, kuten suppilovahvero. Helpointa kuivaus on hyötykasvikuivurissa, mutta se onnistuu myös muussa hyvin hallitussa tilassa kuten kiertoilmaunissa uunin luokku raolleen. Tärkeintä on, että kuiva ilma kiertää ja että lämpötila pysyttelee 40°C tuntumassa (siis alle 50°C!). Paksumaltoiset sienet leikataan muutaman millin paksuisiksi siivuiksi, mutta ohutmaltoiset voidaan kuivata kokonaisina tai vain revittyinä. Sienen palat pitää asettaa mahdollisimman ilmastavasti kuivauksen ajaksi. Sienet ovat tarpeeksi kuivia tiiviiseen lasipurkkiin säilöttäväksi kun ne rapsahtavat ja ne voidaan halutessa jauhaa mausteeksi. Purkit säilyvät kuivakaapissa. Kuivatut sienet murennetaan suoraan liemeen ruoanlaitossa. Liotus on turhaa, koska suihkepullolla kostutus riittää.

OHJE	VK	MAANANTAI	TIISTAI	KESKIVIIKKO	TORSTAI	PERJANTAI	LAUANTAI	SUNNUNTAI
	39	26	27	28	29	30	1 Rauno, Rainer, Raine, Raino	2 Mikkelinpäivä Valio
	40	3 osittainen auringon pimenneys alk. 11.30 Raimo	4 Saila, Saija	5 Inkeri, Inka	6 Minttu, Pinja	7 Pirkko, Pirjo, Pirita, Piritta, Birgitta	8 Hilja	9 Ilona
	41	10 Aleksis Kiven päivä suomalais. kirjall. päivä Aleksi, Aleksis	11 Otso, Ohto	12 Aarre, Aarto	13 Taina, Tanja, Taija	14 Elsa, Else, Elsi	15 Helvi, Heta	16 Sirkka, Sirkku
	42	17 Saini, Saana	18 Satu, Säde	19 Uljas	20 Kauno, Kasper	21 Ursula	22 Anja, Anita, Anniina, Anitta	23 Severi
	43	24 YK:n päivä, Rasmus	25	26	27	28	29	30 Kesäaika päättyy
	44	31 Artturi, Arto, Arttu	Sointu	Niina, Nina Amanda, Manta	Heli, Hellä, Hellin, Helle	Simo	Alfred, Urmas	Eila